ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIẢNG DẠY CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ THEO HƯỚNG TIẾP CẬN NĂNG LỰC CỦA SINH VIÊN TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SÀI GÒN

Phạm Thị Phương Thanh
Trường Đại học Sài Gòn
Email: ptpthanh@sgu.edu.vn

Tóm tắt: *Bài viết làm rõ cơ sở lý luận và định hướng đổi mới phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị theo hướng tiếp cận năng lực sinh viên tại Trường Đại học Sài Gòn. Nội dung nhấn mạnh phát triển năng lực tự học, tư duy, giao tiếp và hợp tác thông qua kết hợp thuyết trình, thảo luận nhóm, nghiên cứu trường hợp và giải quyết vấn đề. Bài viết đề xuất lựa chọn phương pháp phù hợp, hướng dẫn khai thác tài liệu, ứng dụng công nghệ số và nâng cao vai trò tổ chức của giảng viên, góp phần gắn lý luận với thực tiễn, phát huy tính chủ động, sáng tạo của sinh viên.*

Từ khóa: *Phương pháp giảng dạy; lý luận chính trị; tiếp cận năng lực.*

INNOVATING TEACHING METHODS OF POLITICAL THEORY SUBJECTS IN THE DIRECTION OF APPROACHING STUDENTS' COMPETENCIES AT SAIGON UNIVERSITY

Abstract: *The article clarifies the theoretical basis and orientation to innovate teaching methods of political theory subjects in the direction of approaching student capacity at Saigon University. The content emphasizes the development of self-learning, thinking, communication, and collaboration through a combination of presentations, group discussions, case studies, and problem-solving. The article proposes to choose appropriate methods, guide the exploitation of documents, apply digital technology and improve the organizational role of lecturers, contributing to linking theory with practice, promoting the initiative and creativity of students.*

Keywords: *Teaching methods; political theory; competence approach.*

Nhận bài: 12/09/2026 *Phản biện: 12/10/2026* *Duyệt đăng: 15/10/2026*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giảng dạy các môn lý luận chính trị giữ vai trò quan trọng trong bồi dưỡng thế giới quan khoa học, phương pháp luận, bản lĩnh chính trị và trách nhiệm công dân cho sinh viên. Trước yêu cầu nâng cao chất lượng đào tạo đại học, hoạt động này cần chú trọng phát triển khả năng vận dụng kiến thức vào học tập, nghề nghiệp và đời sống. Theo đó, tiếp cận năng lực đặt ra yêu cầu xác định rõ những gì sinh viên hiểu, thực hiện và giải quyết được sau mỗi học phần. Đặc thù của các môn lý luận chính trị là tính khái quát, trừu tượng và sự gắn bó với thực tiễn chính trị, kinh tế, xã hội. Nếu quá trình giảng dạy thiên về truyền đạt một chiều, thiếu hoạt động trao đổi và vận dụng, sinh viên dễ tiếp thu thụ động, khó nhận thấy ý nghĩa của kiến thức. Vì vậy, cần kết hợp linh hoạt thuyết trình với thảo luận nhóm, nghiên cứu trường hợp, nêu và giải quyết vấn đề. Việc khai thác học liệu số cũng cần gắn với hướng dẫn tự học, kiểm chứng thông tin và rèn luyện tư duy độc lập. Đối với Trường Đại học Sài Gòn, nghiên cứu đổi mới phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị theo hướng tiếp cận năng lực có ý nghĩa thiết thực trong nâng cao chất lượng đào tạo. Vấn đề đặt ra là lựa chọn và phối hợp phương pháp phù hợp với mục tiêu học phần, đặc điểm sinh viên và điều kiện tổ chức. Bài viết làm rõ cơ sở lý luận, định hướng vận dụng và đề xuất kiến nghị nhằm phát triển năng lực tự học, tư duy, giao tiếp và hợp tác.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Một số vấn đề lý luận về phương pháp dạy học và năng lực nghề nghiệp của người học

Về phương pháp dạy học: Thuật ngữ "phương pháp" bắt nguồn từ tiếng Hy Lạp "Methodos", nghĩa là con đường, cách thức đạt mục tiêu. Phương pháp dạy học là cách thức phối hợp giữa người dạy và người học nhằm thực hiện mục tiêu dạy học. Có thể phân biệt tương đối phương pháp truyền thống và hiện đại. Các phương pháp truyền thống gồm dùng lời, trực quan và thực hành, có ưu điểm truyền đạt kiến thức hệ thống nhưng dễ hạn chế tính chủ động nếu tổ chức theo lối một chiều. Phương pháp hiện đại chú trọng hoạt động của người học; giảng viên định hướng, tổ chức khám phá, thảo luận và vận dụng kiến thức. Tuy nhiên, mức độ tích cực phụ thuộc vào cách tổ chức, không chỉ tên gọi phương pháp. Trong giảng dạy các môn Lý luận chính trị, có thể vận dụng: dạy học hợp tác, giúp sinh viên trao đổi, giải quyết nhiệm vụ theo nhóm; nghiên cứu trường hợp điển

hình, sử dụng sự kiện, câu chuyện thực tiễn để phân tích vấn đề; dạy học giải quyết vấn đề, tạo tình huống chứa mâu thuẫn nhận thức để sinh viên chủ động tìm hướng giải quyết.

Về năng lực nghề nghiệp của người học: Theo Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế, năng lực là khả năng đáp ứng hiệu quả những yêu cầu phức hợp trong bối cảnh cụ thể (OECD, 2002). Từ điển Bách khoa Việt Nam (2003) nhấn mạnh mức độ thành thạo khi thực hiện hoạt động; Bernd Meier và Nguyễn Văn Cường (2016) coi năng lực là khả năng thực hiện có trách nhiệm, hiệu quả các nhiệm vụ dựa trên kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm và sự sẵn sàng hành động. Theo đó, dạy học tiếp cận năng lực cần xác định người học biết và làm được gì, gắn kiến thức với thực hành, lấy người học làm trung tâm. Các môn Lý luận chính trị có thể góp phần phát triển những năng lực nền tảng cho hoạt động nghề nghiệp: tự học, thể hiện ở khả năng chủ động nghiên cứu tài liệu, lựa chọn phương pháp và phương tiện học tập; tư duy, thông qua phân tích, so sánh, suy luận và vận dụng tri thức; giao tiếp, gồm xác định mục đích, đối tượng, lựa chọn cách diễn đạt và làm chủ cảm xúc; hợp tác, thể hiện qua đóng góp vào nhiệm vụ chung, trách nhiệm cá nhân, tôn trọng và trao đổi ý kiến (Hạnh & Dung, 2016).

2.2. Phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị theo hướng tiếp cận năng lực ở Trường Đại học Sài Gòn

Từ năm 2019, Trường Đại học Sài Gòn thực hiện Công văn số 3056 ngày 19/7/2019 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về đổi mới nội dung, chương trình, phương pháp giảng dạy các môn Lý luận chính trị. Khoa Giáo dục chính trị giảng dạy 05 môn: Triết học Mác – Lênin, Kinh tế chính trị Mác – Lênin, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam và Tư tưởng Hồ Chí Minh. Giảng viên từng bước kết hợp thuyết trình, nêu vấn đề, hướng dẫn đọc tài liệu, thảo luận nhóm và trình bày, giúp sinh viên nắm kiến thức, rèn tư duy biện chứng, kỹ năng diễn đạt, tranh luận và giải quyết vấn đề. Phương pháp được điều chỉnh theo nội dung, điều kiện lớp học và đối tượng sinh viên thuộc các hệ chính quy, vừa học vừa làm, chất lượng cao, liên kết đào tạo quốc tế. Bài giảng kết hợp kiến thức nền tảng trong giáo trình với thông tin thực tiễn cập nhật, tăng khả năng vận dụng lý luận. Đồng thời, giảng viên từng bước số hóa tài liệu thành ebook, video, infographic; bổ sung học liệu mở, dữ liệu và báo cáo thời sự; thiết kế bài giảng bằng PowerPoint, Canva; tổ chức học trực tuyến qua Zoom, MS Teams, Google Meet và tương tác bằng Quizizz, Padlet. Việc trao đổi chuyên môn trên diễn đàn, chia sẻ giáo trình, bài giảng và cung cấp sách PDF, bài viết, video cho sinh viên cũng hỗ trợ mở rộng nguồn học liệu và hoạt động tự học.

2.3. Một số kiến nghị để tiếp tục đổi mới phương pháp giảng dạy

Các phương pháp giảng dạy truyền thống và hiện đại đều có điểm ưu điểm và hạn chế, trong quá trình dạy học giảng viên cần kết hợp linh hoạt đa dạng các phương pháp trong giảng dạy. Thứ nhất, với phương pháp thuyết trình: được sử dụng để truyền đạt kiến thức cơ bản, khái quát cho sinh viên song cần hợp lý về khối lượng kiến thức truyền đạt và thời gian. Với khối lượng kiến thức trong các học phần như hiện nay, để bảo đảm các yêu cầu giảng dạy, giảng viên cần lựa chọn kiến thức trọng tâm trong mỗi bài/chương để thuyết trình, phân tích. Bên cạnh đó, giảng viên đóng vai trò là người hướng dẫn, chỉ dẫn cách để sinh viên đọc tài liệu, làm việc nhóm; biết cách vận dụng kiến thức giải quyết các vấn đề thực tiễn. Tạo cơ hội cho sinh viên tham gia tích cực vào quá trình dạy học; giảng viên đóng vai trò là nguồn thông tin chính, nhưng cũng là người thúc đẩy quá trình học của học viên. Trong quá trình dạy giảng viên cũng có thể dùng phương pháp dạy học nêu và giải quyết vấn đề: giảng viên đặt ra những tình huống có vấn đề và điều khiển hoạt động của sinh viên nhằm giúp họ độc lập giải quyết các vấn đề học tập, chủ động tìm kiếm kiến thức, tạo điều kiện cho việc lĩnh hội tri thức mới và hành động mới, hình thành năng lực tư duy sáng tạo. Đồng thời, làm cho giờ học giảm bớt sự khô khan, truyền đạt một chiều từ giảng viên. Thứ hai, với phương pháp giảng dạy tổ chức theo nhóm: giảng viên giao các nhiệm vụ cho nhóm sinh viên thực hiện, để học tích cực tìm tòi tài liệu, vận dụng thực tiễn để hoàn thành nhiệm vụ được giao, bên cạnh đó giảng viên cần quan tâm định hướng hoạt động đọc, tổng hợp, phân tích tài liệu để họ thực hiện đúng mục tiêu đề ra. Ở đây sinh viên được tập dượt kỹ năng nghiên cứu tài liệu, biết phân tích, phê phán những ý kiến khác nhau trước một chủ đề nêu ra, hoặc giải quyết các vấn đề chính trị, xã hội cụ thể dưới góc độ tiếp cận của các môn lý luận chính trị. Thứ ba, để có giờ học hiệu quả, giảng viên cần quan tâm đến việc hướng dẫn sinh viên đọc giáo trình, giới thiệu những loại tài liệu

tham khảo cần thiết, giới thiệu nguồn tìm kiếm, hướng dẫn cách tiếp cận, khai thác thông tin từ tài liệu liên quan. Tài liệu có thể là bản file hoặc các video, phim tư liệu, hình ảnh,… liên quan, phù hợp về dung lượng, thời gian thì xem trong giờ học nếu không thì là 1 dạng tài liệu để sinh viên tham khảo ngoài giờ học. Thứ tư, cần đổi mới phương pháp giảng dạy kết hợp đẩy mạnh ứng dụng chuyển đổi số trong giảng dạy các môn lý luận chính trị vào toàn bộ các hoạt động dạy và học để nâng cao hiệu quả, chất lượng và tính hấp dẫn của môn học. Mặc khác, trong quá trình khai thác thông tin phục vụ bài giảng và hướng dẫn sinh viên tiếp cận, cần lưu ý: đảm bảo tính định hướng chính trị - tư tưởng. Kiểm soát nội dung số phù hợp với định hướng tư tưởng: Lựa chọn thông tin, tư liệu có tính chính thống, không sai lệch hoặc bóp méo; Tăng cường giáo dục nhận thức chính trị qua môi trường mạng: Tận dụng nền tảng số để lan tỏa giá trị tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ nghĩa Mác - Lênin, đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam. Thứ năm, kết hợp đổi mới phương pháp giảng dạy và phát huy thái độ tích cực, chuyên nghiệp, năng động, tận tình của người giảng viên trên bục giảng để góp phần làm mềm hóa tính khô khan, cứng của lý thuyết và thu hút sinh viên trong quá trình giảng dạy.

III. KẾT LUẬN

Đổi mới phương pháp giảng dạy theo định hướng phát huy năng lực nghề nghiệp của người học trong giảng dạy các môn lý luận chính trị đã và đang được tích cực đẩy mạnh trong trường Đại học Sài Gòn. Điều này, nhằm một phần giúp thu hẹp khoảng cách giữa kiến thức mà sinh viên học được trong nhà trường với thực tiễn phong phú đang diễn ra trong cuộc sống, giúp sinh viên được rèn giũa tư duy, bản lĩnh, kỹ năng, thái độ thông qua tất cả các học phần, trong đó có học phần các môn lý luận chính trị, đáp ứng phần nào yêu cầu năng lực nghề nghiệp của sinh viên. Mặt khác, việc, ngày càng đổi mới phương pháp giảng dạy góp phần tạo cho sinh viên sự phấn khởi, hứng thú trong quá trình lĩnh hội kiến thức các môn học của chúng ta.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Minh, P. Đ. (2018). Dạy học và kiểm tra, đánh giá các môn lí luận chính trị theo hướng tiếp cận năng lực nghề nghiệp ở trường đại học. Tạp chí Giáo dục, (440), 54-57.

Tình, N. T. (2016). Một số vấn đề lý luận về phát triển năng lực nghề nghiệp giảng viên. Tạp chí Giáo dục, (385), 28-30.

Khá, N. N. (2015). Đổi mới phương pháp dạy học các môn lí luận chính trị theo cách tiếp cận năng lực khoa học và phẩm chất sư phạm của sinh viên trường đại học sư phạm thành phố hồ chí minh hiện nay. Tạp chí khoa học đại học sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh, 3(68), 48-53.

Xuân, N. T. (2019). Đổi mới phương pháp dạy và học các môn lý luận chính trị theo hướng tiếp cận năng lực đáp ứng yêu cầu hội nhập. https://sti.vista.gov.vn/tw/Lists/TaiLieuKHCN/Attachments/306434/DT-KYHT2020098.pdf.

Nguyễn Thu Hạnh, N. T, Nguyễn Ngọc Dung, N. N. (2016). Đổi mới phương pháp dạy học các môn lý luận chính trị theo định hướng phát triển năng lực, Tạp chí Khoa học, (3), 81-88.